

Projekt

z dnia 8 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

BURMISTRZ

Wojciech Sołtys

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SULECHOWIE**

z dnia 2025 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów na lata 2025-2027

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów na lata 2025 - 2027”, o treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

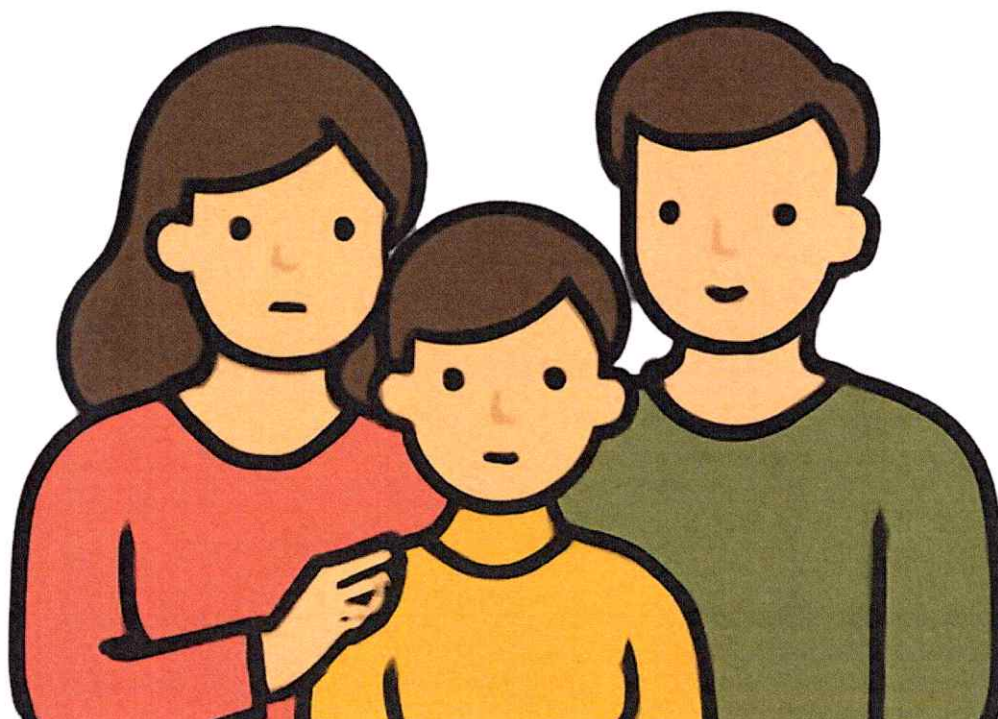
Marta Badura
rada prawny

Pz - 2475/08

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE SULECHÓW

NA LATA 2025-2027

Rozdział 1.

Wstęp i założenia programu

1. Niniejszy program jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to ustawa nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Sulechów od 2013 roku. Rodzina jest najbardziej spójnym punktem odniesienia w doświadczeniu i życiu dziecka. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Właściwy i pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Jest to pierwsza instytucja wychowawcza, w której przebiega proces socjalizacji dziecka, kształtowanie osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację przez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie, wartościach, wzorcach zachowań i normach społecznych. Rodzina wypełniająca w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i oddziałuje na budowanie pozytywnego obrazu własnej wartości, daje możliwość harmonijnego rozwoju, a co za tym idzie prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

2. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których najistotniejsze są zjawiska patologiczne. Ich negatywne oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina borykająca się z różnymi problemami i trudnościami - bez pomocy z zewnątrz - często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać prawidłowo napotkanych kłopotów i wyjść z sytuacji kryzysowych. Wzrost konsumpcji oraz podnoszące się standardy życia sprawiają, że współczesne rodziny muszą stawić czoła coraz większym wymaganiom finansowym. Te zmiany często prowadzą do osłabienia więzi emocjonalnych i pogorszenia relacji między członkami rodziny. W rezultacie może dochodzić do zaniedbywania obowiązków rodzicielskich, co niejednokrotnie skutkuje problemami wychowawczymi, trudnościami w małżeństwach, a także zwiększonym ryzykiem sięgania po substancje psychoaktywne oraz uzależnienia behawioralne. Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą, zaniedbanie oraz przemoc w rodzinie. Sytuacje te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego i problemów emocjonalnych wśród dzieci i młodzieży. Występowanie ich powiązane jest często z problemem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia i niezaradności życiowej, które stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Jednak występujące w rodzinie problemy są złożone i wielopoziomowe. Próba ich rozwiązania wymaga interdyscyplinarnych oraz skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem wraz z instytucjami działającymi na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności ze strony pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby również asystenta rodziny. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu sumiennej i rzetelnej współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny a także jej samej.

Uzasadnienie kontynuacji programu

1. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle unormowań przedmiotowej ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter wszechstronny i interdyscyplinarny oraz winna być świadczona w ramach zintegrowanego lokalnego systemu wsparcia.

2. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę we wczesnym okresie występowania zagrożenia. Pomoc ta ma na celu w konsekwencji przywrócenie prawidłowego i satysfakcjonującego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie poprzez umożliwienie odzyskania lub nabycia umiejętności pełnowartościowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, tak aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz w swoim dalszym życiu.

3. Celem programu jest planowanie i kontynuacja działań w zakresie wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności wpływające negatywnie lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie zintegrowanego i skutecznego systemu pomocy dla takich rodzin.

Rozdział 2.

Podstawy prawne programu

1. Zgodnie z przepisem art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem własnym gminy. Ww. ustawa opisuje to oraz inne zadania związane ze wspieraniem rodziny, kładąc nacisk m.in. na:

- opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

2. Opracowanie, wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny oparte będzie w szczególności na następujących aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- 5) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208),
- 9) ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 438 z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- 11) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów na lata 2023- 2026.

Rozdział 3. Diagnoza społeczna

1. Sulechów to gmina miejsko-wiejska, zlokalizowana w środkowej części województwa lubuskiego, w powiecie zielonogórskim. Struktura gminy obejmuje 20 sołectw, a jej centrum zlokalizowane jest w mieście Sulechów. Aktualnie wskazany obszar zamieszkuje 23 730 osób (sierpień 2025 r.). Na przestrzeni lat liczba mieszkańców ulega niewielkiemu spadkowi, natomiast potrzeba wsparcia w wielu obszarach życia rośnie. Prawo rodzin do korzystania z pomocy jest dla samorządów podwaliną do budowania w gminie dostępnego systemu usług w postaci: pracy asystenta rodziny, poradnictwa, interwencji czy usług placówek wsparcia dziennego. Głównymi i bezpośrednimi adresatami pomocy są rodziny z dziećmi. Kierunki oddziaływań służb samorządowych i pomocowych to: prewencja – w odniesieniu do rodzin, w których rozeznano potrzebę wsparcia z zakresu opieki nad dziećmi oraz współpraca nad zachowaniem trwałości rodziny, interwencja – gdy występuje zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, a także aktywizacja i integracja rodzin – aby rodziny radziły sobie z realizacją ról społecznych, w tym opiekuńczo-wychowawczych, przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości.

2. Charakterystyka i struktura rodzin korzystających z pomocy społecznej i wsparcia socjalnego.

2.1. Dominującym problemem rodzin objętych pomocą społeczną jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność. Z analizy danych wynika, że w przedstawionym okresie nastąpił znaczny wzrost rodzin dotkniętych wskazanym problemem. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, nieudolne gospodarowanie własnymi środkami finansowymi lub ich marnotrawienie. Należy zaznaczyć, że przyczyną trudności w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny jest występowanie łącznie kilku niżej wymienionych problemów, które generują wiele niebezpiecznych dysfunkcji społecznych. Niepokojący jest fakt stale rosnącej liczby rodzin dotkniętych niepełnosprawnością lub długotrwałymi chorobami. Pogorszenie się kondycji zdrowotnej rodzin może przyczynić się do wycofania się i izolacji części rodzin oraz zmniejszenia ich aktywności społecznej i jakości życia. Mimo wielu działań w zakresie zwalczania alkoholizmu liczba osób dotknięta tym problemem pozostaje

na zbliżonym poziomie. W ciągu ostatnich lat zauważalny jest również wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej. Działania na rzecz rodzin borykających się z wymienionymi powyżej problemami traktowane są przez służby społeczne priorytetowo, gdyż skutki ich występowania w sposób szczególny dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy. W ciągu ostatnich lat zauważalny jest również wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej.

Tabela 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny trudnych sytuacji życiowych.

Przyczyny	Liczba rodzin w 2022 r.	Liczba rodzin w 2023 r.	Liczba rodzin w 2024 r.
Ubóstwo	218	203	146
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	315	331	253
Bezrobocie	221	186	202
Niepełnosprawność	357	380	388
Długotrwała choroba	338	405	344
Alkoholizm	103	85	93
Przemoc w rodzinie	39	40	53

Źródło OPS: Opracowanie własne.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022 – 2024.

Wyszczególnienie	2022 r.		2023 r.		2024 r.
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin
rodziny z dziećmi ogółem	235	894	218	874	250
rodzina z 1 dz.	70	173	84	295	79
rodzina z 2 dz.	85	303	88	327	86
rodzina z 3 dz.	52	239	26	119	59
rodzina z 4 dz.	13	74	14	83	15
rodzina z 5 dz.	8	52	5	36	8
rodzina z 6 dz.	7	53	0	0	3
rodzina z 7 dz. i więcej	0	0	1	14	0
rodziny niepełne	131	410	72	246	132
rodzina z 1 dz.	51	112	26	74	52
rodzina z 2 dz.	47	151	25	75	46
rodzina z 2 dz.	28	119	16	68	22
rodzina z 4 dz. i więcej	5	28	5	29	12

Źródło OPS: Opracowanie własne.

2.2. Na podstawie danych statystycznych przedstawionych w obu tabelach należy stwierdzić, że na przestrzeni lat 2022 – 2024 nie nastąpił spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń socjalnych. Powyższa dane nie obrazują wyłącznie kondycji materialnej rodzin, ale również co raz większe obciążenia wynikające np. z szeroko pojętej niepełnosprawności oraz chorób czy niedostosowania społecznego przejawiającego się przemocą. Definiując potrzebę wsparcia z zakresu pomocy społecznej należy wziąć pod uwagę również czynnik zwiększenia kwoty minimalnego wynagrodzenia, które w 2022 r. wynosiło 3010,00 zł, a w 2024 r. było już na poziomie 4.300,00 zł (różnica wynosi 1.290,00 zł). Kryterium do przedmiotowego wsparcia również ulegało zmianie od 1 stycznia 2022 r. z kwoty 701,00 zł na 776,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz z kwoty 528,00 zł na 600,00 zł dla osoby pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym. Oba wskaźniki wzrosły ponownie w styczniu 2024 r. do kwot: 1010,00 zł (osoba samotna) i 823,00 zł (rodzina). Wskazane kryteria dochodowe przyjmowane są przez Radę Ministrów w oparciu o wyniki

prowadzonych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych badań progu interwencji socjalnej oraz wysokości minimum egzystencji w badanym roku (w oparciu o poziom wydatków, który pozwala na zaspokojenie jedynie niezbędnych potrzeb życiowych).

2.3. Elementarną formą w zakresie wsparcia finansowego i rzeczowego dla rodzin z dziećmi jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków. Wszystkie dzieci objęte opieką, wychowaniem i edukacją od żłobka do szkoły średniej z rodzin, których dochód w rodzinie nie przekraczał 200% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach Programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. Poniższe dane wskazują, że dzieci i młodzież objęta pomocą w formie posiłku w latach 2022-2024 stanowi 60%-65% ogółu korzystających z tej formy pomocy

Tabela 3. Liczba osób korzystających z posiłku w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2022 – 2024.

Wyszczególnienie	Dzieci do 7 lat	Uczniowie do ukończenia szkoły ponadpodstawowej	Pozostali	Ogółem
2022 r.	101	123	153	370
2023 r.	109	137	143	376
2024 r.	106	131	131	362

Źródło OPS: Opracowanie własne

Należy pamiętać, iż rodziny z dziećmi znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej obejmowane są różnymi formami wsparcia finansowego, nie tylko w ramach ustawy o pomocy społecznej, lecz także na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów czy ustawy o dodatkach mieszkaniowych, czy ustawy o systemie oświaty (stypendia szkolne).

2.4 Wspieranie rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takim rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przydziela się asystenta rodziny. Zadaniem asystenta jest wszechstronne wsparcie rodziny w zakresie poprawy jej funkcjonowania, a co za tym idzie uniknięcia konieczności odebrania dziecka z jego środowiska rodzinnego. Asystent rodziny podejmuje również działania w zakresie rozpoznania sytuacji rodziców, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej i motywowania tychże do podejmowania działań na rzecz powrotu dzieci do rodziny. W tym celu sporządzane są opinie i informacje na potrzeby sądu rodzinnego oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Najczęstszym powodem zakończenia pracy asystenta rodziny z rodziną było zrealizowanie indywidualnego planu pracy oraz osiągnięcie założonych celów. W dalszym ciągu liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny jest duża, a sami asystenci prowadzą pracę z maksymalną liczbą rodzin.

Tabela 4. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny	47	40	46
w tym liczba rodzi, z którymi asystenci zakończyli pracę z powodu:	11	11	5
- osiągnięcia celów	5	2	1
- zaprzestania współpracy rodziny z asystentem	4	9	2
- braku efektów/inne	2	0	2

Źródło OPS: Opracowanie własne

2.5 Stały monitoring sytuacji w rodzinach zagrożonych z różnych powodów wykluczeniem społecznym pozwala na podejmowanie działań mających na celu uniknięcie sytuacji, które zagrażają życiu lub zdrowiu

dziecka. W sytuacjach zagrożenia podejmowane są decyzje dotyczące skierowania dziecka do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodzin zastępczych. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej następuje w wyniku postanowienia sądowego. Postanowienia w tych sprawach zapadają w oparciu o informacje asystentów rodziny, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych i policji. Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej gmina jest obowiązana do ponoszenia częściowej odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych. W pierwszym roku gmina ponosi 10% poniesionych kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w drugim roku pobytu 30% kosztów, a w trzecim i następnych latach pobytu 50% poniesionych kosztów.

Tabela 5. Liczba dzieci i koszty pobytu w systemie pieczy zastępczej.

Ogółem	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci, którym gmina współfinansowała pobyt w placówce opiekuńczej lub rodzinie zastępczej	51	65	79
Poniesione wydatki	539.091,03	761.442,20	1.024.596,75

Źródło OPS: Opracowanie własne

2.6. W celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinach dotkniętych tym problemem prowadzona jest tzw. procedura Niebieskiej Karty. Jest to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, mająca zapewnić bezpieczeństwo osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Tabela 6. Liczba prowadzonych spraw w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Procedura Niebieskiej Karty	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spraw	50	81	82
Sprawy zakończone (przemoc ustała, sprawca wyprowadził się)	42	67	53
Sprawy zgłoszone do prokuratury	9	10	31
Sprawy zgłoszone do GKRPA	2	6	7
Sprawy przekazane do sądu rodzinnego	6	9	31

Źródło OPS: Opracowanie własne

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, realizowane są zadania wynikające z procedury Niebieskiej Karty. Istotnym elementem przedmiotowego postępowania jest działalność grup roboczych, w skład których wchodzi przedstawiciele: ośrodków pomocy społecznej, policji, kuratorzy sądowi, pedagodzy, psychologowie, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, terapeuci i inni specjaliści. W 2022 r. odbyło się 129 posiedzeń grup roboczych, w 2023 r. 161, a w 2024 r. – 198 posiedzeń. W trakcie tych spotkań oceniano sytuację rodziny, ustalano plan działania, prowadzono rozmowy z osobami doznającymi przemocy oraz osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, podejmowano również czynności adekwatne do sytuacji danej rodziny. W ramach współpracy między instytucjami w gminie Sulechów realizowany jest program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc. Program spełnia rolę pomocniczą w szeregu oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc i jego efektywność jest uzależniona od woli oraz motywacji uczestnika. Efektami prowadzenia programu korekcyjno-edukacyjnego ze sprawcami przemocy w rodzinie są zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Nadmienić należy, że rośnie świadomość społeczeństwa co do zasad stosowania procedury Niebieskiej Karty i jej konsekwencji prawnych. Coraz częściej osoby doznające przemocy sięgają po pomoc specjalistyczną, tj. psychologiczną, terapeutyczną lub prawną.

2.7. Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” - przepisy prawa dotyczące wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np. zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu oraz odpowiednich świadczeń zdrowotnych. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystenta rodziny. Nowe rozwiązania zapewniają

dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny, poprzez poradnictwo psychologiczne, prawne, dotyczące pielęgnacji i wychowania dziecka, dostępu do rehabilitacji.

Ze wsparcia asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” może skorzystać rodzina posiadająca zaświadczenia lekarskie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawiane przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, chirurgii dziecięcej lub kardiologii dziecięcej. Na stronie internetowej biuletynu informacji publicznej zamieszczono Informator „Wspieranie kobiet w ciąży i ich rodzin” zawierający katalog wsparcia, opis etapów pomocowych, najważniejsze dane kontaktowe instytucji medycznych, organizacji świadczących pomoc i wsparcie, przychodni, szpitali oraz gabinetów specjalistycznych.

Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń jednorazowych (4000 zł na dziecko) w ramach programu „Za życiem”.

	Liczba świadczeń	Kwota wypłaty
2022 r.	4	16 000,00 zł
2023 r.	4	16 000,00 zł
2024 r.	1	4 000,00 zł

Źródło OPS: Opracowanie własne

Asystenci rodziny zostali przeszkoleni w zakresie realizacji zadań wynikających z powyższej ustawy. Informacje o możliwości wsparcia są przekazywane przy składaniu wniosków dotyczących udzielania jednorazowych świadczeń pieniężnych.

2.8 Praca asystenta odbywa się zawsze w miejscu zamieszkania rodziny. Pod opieką jednego asystenta nie może pozostawać więcej niż 15. rodzin. Asystenci pracują w zadaniowym czasie pracy. Warunki te umożliwiają intensyfikację i indywidualizację pracy z rodzinami w niwelowaniu ich trudności, błędów, braku umiejętności sprawowania właściwej opieki. Asystenci uczą ekonomicznego gospodarowania budżetem domowym, wypełniania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem domu, utrzymywaniu czystości również osobistej, załatwiania spraw urzędowych, wyrabiają nawyki kontaktu z placówkami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, motywują do podejmowania terapii uzależnień, poszukiwania pracy lub uzyskania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pomagają w sporządzaniu pism, wniosków, podań. Zachęcają i uświadamiają rodzinom korzyści z uzyskania wsparcia w placówkach i instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, ich otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Aktualnie wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny 20 zostały objęte nadzorem kuratora sądowego.

2.9. Istotnym elementem diagnozy jest analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny. Analizę SWOT w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 8. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny.

Mocne strony	Słabe strony
- współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego - diagnoza, - podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniom dzieci poza ich rodziną naturalną, - zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy	- brak ofert wsparcia ze strony organizacji pozarządowych w obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców, - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - mała aktywność rodzin do samoorganizacji „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”, - wyuczona bezradność i roszczeniowość

z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym, - działalność świetlic wiejskich, - planowanie, utworzenie oraz prowadzenie świetlicy podwórkowej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych dla rodzin, - różnorodna oferta zajęć pozaszkolnych i wakacyjnych w Sulechowskim Domu Kultury	u części rodzin korzystających z pomocy społecznej, - przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje, - niska gotowość do współpracy ze strony rodziny w zakresie rozwiązywania problemów
Szanse	Zagrożenia
- udzielanie rodzinom konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, mediacyjna, terapeutyczna), - wzrost świadomości dot. korzyści z podjęcia przez rodziny współpracy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, - kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych), - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - zmniejszenie liczby rodzin korzystających wymagających wsparcia systemu pomocy społecznej, - poszerzenie oferty dla dzieci i młodzieży na organizowanie i aktywne spędzanie czasu wolnego, - szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin	- zaburzenia więzi rodzinnych, wzrosty problemów opiekuńczo-wychowawczych, - wzrost kosztów utrzymania rodzin, - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne - długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania rodzinie zdolności prawidłowego funkcjonowania - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo - zwiększenie liczby rodzin wymagających wsparcia instytucjonalnego, - wzrost problemów emocjonalnych związanych z nowymi technologiami(np. alienacja, zaburzenia lękowe, depresje), - zjawisko wypalenia zawodowego grup specjalistów działających na rzecz dzieci i rodzin

Źródło OPS: Opracowanie własne

Rozdział 4. Czas realizacji i odbiorcy programu

1. Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów będzie realizowany w latach 2025 – 2027.

2. Adresatami programu są:

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

Rozdział 5. Cele programu

1. Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów na lata 2025–2027 jest wsparcie rodzin, sprzyjające prawidłowemu ich funkcjonowaniu społecznemu, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe i sposoby ich realizacji służące osiągnięciu celu głównego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów. Działania wskazane i zebrane w poniższej tabeli będą podejmowane i realizowane przez cały 3-letni okres obowiązywania Programu.

Tabela 9. Opis celów szczegółowych i podejmowanych działań.

Cel szczegółowy	Działania
Wsparcie rodziny przez zwiększenie ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych	- zapewnienie usług asystenta rodziny, - opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną przez asystenta rodziny we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym, - monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem, - podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, - podnoszenia umiejętności planowania i organizacji życia rodzinnego przez trening umiejętności dnia codziennego i umiejętności społecznych, - zwiększanie możliwości korzystania z poradnictwa rodzinnego w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodziców, - kierowanie osób uzależnionych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych; - realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-profilaktycznych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym;
Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych	- wsparcie rodziny w formie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia, - współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, - - monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem i niewydolnych w zakresie opiekuńczo-wychowawczym;
Działania w zakresie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	- współpraca asystenta rodziny, pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, - udzielanie pomocy rodzinom biologicznym w ich dążeniu do powrotu dziecka do rodziny, - udział asystenta rodziny przy sporządzaniu okresowej oceny sytuacji dziecka przez koordynatora pieczy zastępczej, - sporządzanie przez asystentów rodziny okresowych ocen sytuacji rodziny na potrzeby sądu rodzinnego.
Wspieranie rodzin poprzez zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego rodzinom zagrożonym ubóstwem	- obejmowanie rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych opieką socjalną w formie finansowej i rzeczowej, - zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin pomocy w postaci posiłków w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, - - udzielenie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym, - pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi, - wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin ubogich w dostępie do wypoczynku letniego;
Wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną i	- udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodzin, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy

dzieckiem	swojej sytuacji, - udział osób pracujących na rzecz rodzin w szkoleniach w celu podniesienia kompetencji i kwalifikacji zawodowych w zakresie metod pracy z rodziną, - przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu – superwizja pracowników socjalnych i asystentów rodziny, - współdziałanie specjalistów w zakresie pracy z rodziną w celu wykorzystania różnorodnych metod przeciwdziałania dysfunkcji rodzin.
-----------	---

Rozdział 6.

Przewidywane efekty i źródła finansowania programu.

1. Przewidywane efekty realizacji programu:

- rodziny z terenu gminy mają zapewniony dostęp do profesjonalnej pomocy dziecku i rodzinie,
- instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy tworzą skuteczny system wsparcia dla rodzin i dzieci,
- w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny widoczna będzie poprawa w ich funkcjonowaniu i dbaniu o prawidłowy rozwój dzieci,
- ograniczanie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- zwiększona liczba dzieci wracających do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie przez Gminę Sulechów środków do partycypowania w kosztach związanych z utrzymaniem dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- kobiety objęte są wsparciem w ramach ustawy „Za życiem”,
- diagnozowanie problemów i potrzeb rodzin z dziećmi z terenu gminy Sulechów, a także zapewnianie skutecznej pomocy oraz podejmowania efektywnych działań wspierających rodziny w pokonywaniu trudności.

2. Źródłem finansowania zadań programu są środki finansowe zabezpieczone w budżecie Gminy Sulechów na rok 2025 w dziale 852, rozdział 85504 oraz w budżetach na kolejne lata. Program finansowany jest rokrocznie także z funduszy zewnętrznych pozyskanych w ramach konkursów i projektów, do których przystępuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie oraz innych środków finansowych z budżetu państwa, funduszy pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

Rozdział 7.

Realizatorzy i partnerzy programu

1. Realizację zadań wynikających z programu koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie współpracujący z instytucjami, które w ramach swoich kompetencji realizują obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmiotami lub osobami specjalizującymi się bądź mającymi kontakt z dzieckiem i rodziną.

2. Przy realizacji programu współpraca odbywa się z podmiotami, o których mowa w ust. 1, a w szczególności z instytucjami i placówkami takimi jak:

- 1) Komisariat Policji w Sulechowie,
- 2) Zespół Kuratorów Sądowych,
- 3) Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień,
- 4) Sulechowski Dom Kultury i F. Chopina,
- 5) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sulechowie,
- 6) placówki oświatowe i Żłobek,
- 7) placówki służby zdrowia,

- 8) organizacje pozarządowe,
- 9) Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- 10) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 11) sądy – wydziały rodzinne i nieletnich, wydziały karne,
- 12) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Rozdział 8.

Monitoring i ewaluacja

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Sulechów oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych, jak również podejmowanie bieżących działań korygujących, zaś ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i skazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Całość działań pozwoli na sprawdzenie efektywności oraz skuteczności przyjętych założeń i sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest zatem jego monitorowanie i ewaluacja. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sulechów na lata 2025-2027 jest dokumentem otwartym i długofalowym więc podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie, jako jednostka odpowiadająca za realizację programu, będzie reagował adekwatnie do powstających wyzwań w czasie realizacji programu.

- 8) organizacje pozarządowe,
- 9) Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- 10) placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 11) sądy – wydziały rodzinne i nieletnich, wydziały karne,
- 12) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Rozdział 8.

Monitoring i ewaluacja

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Sulechów oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu własnej aktywności i potencjału jaki posiada. Istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych, jak również podejmowanie bieżących działań korygujących, zaś ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i skazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Całość działań pozwoli na sprawdzenie efektywności oraz skuteczności przyjętych założeń i sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest zatem jego monitorowanie i ewaluacja. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sulechów na lata 2025-2027 jest dokumentem otwartym i długofalowym więc podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie, jako jednostka odpowiadająca za realizację programu, będzie reagował adekwatnie do powstających wyzwań w czasie realizacji programu.

M. J. B. B. B.
Radca Gminy
Pz-247/208

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49). Zgodnie unormowaniami tej ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy. Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulechów na lata 2025-2027 jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Osiągnięcie założonych celów i efektów uzależnione jest od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze wspierania dziecka i rodziny w latach 2025-2027.

W tym stanie rzeczy podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione i konieczne.

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sulechowie

Ewa Kowalewska

